

LOHJAN KAUPUNKI

Kaupunkikehitys

Talousarvioehdotus 2027
Kaupunkikehityslautakunta 17.9.2026

Sisällys

Kaupunkikehityslautakunta	3
Poikkeama edelliseen talousarvioon nähden:	6
Tunnusluvut:	7
Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät:	7
Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2027	7
Maankäyttö- ja logistiikkapalvelut	7
Ympäristö- ja lupapalvelut	9
Elinkeinopalvelut	10
Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2027	13
Henkilöstömuutokset	13
Sitovat tavoitteet	14
Riskit	15
Palvelutuotteet:	16

Kaupunkikehityslautakunta

Tuloslaskelmat:

KAUPUNKIKEHITYS Ulkoiset erät	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	Raami 2027	Ero%	TAE2027	Ero%
Toimintatuotot							
Myyntituotot	142 314	268 400	80 727	145 500	-45,8	143 700	-46,5
Maksutuotot	1 725 946	1 242 800	971 144	1 760 800	41,7	1 287 500	3,6
Tuet ja avustukset	1 701 846	739 000	359 348	392 500	-46,9	395 600	-46,5
Muut toimintatuotot	1 263 245	1 239 600	880 539	832 200	-32,9	1 249 900	0,8
Toimintatuotot	4 833 350	3 489 800	2 291 758	3 131 000	-10,3	3 076 700	-11,8
Valmistus omaan käyttöön							
Valmistus omaan käyttöön	13 965	0	22 544	14 200		14 200	
Valmistus omaan käyttöön	13 965	0	22 544	14 200		14 200	
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-4 231 278	-4 690 100	-2 455 380	-4 982 000	6,2	-5 057 300	7,8
Palkat ja palkkiot	-3 391 773	-3 783 000	-1 990 623	-4 024 600	6,4	-4 085 300	8,0
Henkilösivukulut	-839 505	-907 100	-464 756	-957 400	5,5	-972 000	7,2
Eläkekulut	-732 059	-761 200	-398 520	-803 900	5,6	-816 200	7,2
Muut henkilösivukulut	-107 446	-145 900	-66 236	-153 500	5,2	-155 800	6,8
Palvelujen ostot	-7 059 940	-7 310 600	-3 235 643	-6 712 200	-8,2	-7 298 440	-0,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-110 997	-164 000	-33 470	-110 200	-32,8	-115 300	-29,7
Avustukset	-7 198 109	-5 966 200	-2 936 163	-7 219 700	21,0	-6 921 346	16,0
Muut toimintakulut	-125 393	-241 000	-53 646	-97 200	-59,7	-163 100	-32,3
Toimintakulut	-18 725 716	-18 371 900	-8 714 301	-19 121 300	4,1	-19 555 486	6,4
Toimintakate	-13 878 401	-14 882 100	-6 400 000	-15 976 100	7,4	-16 464 586	10,6

4300 MAANKÄYTTÖ- JA LOGISTIIKKAPALV Ulkoiset erät	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	Raami 2027	Ero%	TAE 2027	Ero%
Toimintatuotot							
Myyntituotot	89 337	192 300	53 327	91 600	-52,4	91 600	-52,4
Maksutuotot	265 093	324 600	164 124	270 500	-16,7	270 500	-16,7
Tuet ja avustukset	198 676	67 000	0	35 600	-46,9	35 600	-46,9
Muut toimintatuotot	1 250 125	1 217 700	880 539	824 400	-32,3	1 242 600	2,0
Toimintatuotot	1 803 231	1 801 600	1 097 990	1 222 100	-32,2	1 640 300	-9,0
Valmistus omaan käyttöön							
Valmistus omaan käyttöön	1 480	0	2 370	1 500		1 500	
Valmistus omaan käyttöön	1 480	0	2 370	1 500		1 500	
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-2 564 797	-2 588 400	-1 336 323	-2 736 500	5,7	-2 787 700	7,7
Palkat ja palkkiot	-2 094 153	-2 087 900	-1 083 448	-2 210 900	5,9	-2 252 200	7,9
Henkilösivukulut	-470 644	-500 500	-252 875	-525 600	5,0	-535 500	7,0
Eläkekulut	-409 902	-420 000	-216 539	-441 400	5,1	-449 700	7,1
Muut henkilösivukulut	-60 742	-80 500	-36 336	-84 200	4,6	-85 800	6,6
Palvelujen ostot	-5 866 349	-6 007 800	-2 724 010	-5 495 900	-8,5	-5 991 820	-0,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 697	-53 800	-7 211	-25 300	-53,0	-25 400	-52,8
Avustukset	-91 210	-21 000	-18 147	-110 500	426,2	-110 500	426,2
Muut toimintakulut	-27 850	-24 000	-7 582	-13 400	-44,2	-14 200	-40,8
Toimintakulut	-8 575 902	-8 695 000	-4 093 273	-8 381 600	-3,6	-8 929 620	2,7
Toimintakate	-6 771 191	-6 893 400	-2 992 912	-7 158 000	3,8	-7 287 820	5,7

4310 YMPÄRISTÖ- JA LUPAPALVELUT Ulkoiset erät	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	Raami 2027	Ero%	TAE 2027	Ero%
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	4 000	0	0	-100,0	0	-100,0
Maksutuotot	925 127	506 200	643 846	943 800	86,4	558 600	10,4
Toimintatuotot	925 127	510 200	643 846	943 800	85,0	558 600	9,5
Valmistus omaan käyttöön							
Valmistus omaan käyttöön	12 485	0	20 174	12 700		12 700	
Valmistus omaan käyttöön	12 485	0	20 174	12 700		12 700	
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 147 098	-1 286 600	-664 826	-1 340 200	4,2	-1 413 200	9,8
Palkat ja palkkiot	-934 209	-1 037 400	-539 179	-1 082 400	4,3	-1 141 400	10,0
Henkilösivukulut	-212 890	-249 200	-125 648	-257 800	3,5	-271 800	9,1
Eläkekulut	-186 107	-209 100	-108 027	-216 500	3,5	-228 300	9,2
Muut henkilösivukulut	-26 783	-40 100	-17 621	-41 300	3,0	-43 500	8,5
Palvelujen ostot	-547 092	-535 000	-237 206	-489 400	-8,5	-563 820	5,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 957	-25 600	-1 652	-2 800	-89,1	-7 800	-69,5
Muut toimintakulut	-558	-600	0	-500	-16,7	-500	-16,7
Toimintakulut	-1 697 705	-1 847 800	-903 684	-1 832 900	-0,8	-1 985 320	7,4
Toimintakate	-760 093	-1 337 600	-239 665	-876 400	-34,5	-1 414 020	5,7

4390 ELINKEINOPALVELUT Ulkoiset erät	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	Raami 2027	Ero%	TAE 2027	Ero%
Toimintatuotot							
Myyntituotot	52 977	72 100	27 400	53 900	-25,2	52 100	-27,7
Maksutuotot	535 726	412 000	163 173	546 500	32,6	458 400	11,3
Tuet ja avustukset	1 503 170	672 000	359 348	356 900	-46,9	360 000	-46,4
Muut toimintatuotot	13 120	21 900	0	7 800	-64,4	7 300	-66,7
Toimintatuotot	2 104 993	1 178 000	549 921	965 100	-18,1	877 800	-25,5
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-519 383	-815 100	-454 231	-905 300	11,1	-856 400	5,1
Palkat ja palkkiot	-363 411	-657 700	-367 997	-731 300	11,2	-691 700	5,2
Henkilösivukulut	-155 971	-157 400	-86 234	-174 000	10,5	-164 700	4,6
Eläkekulut	-136 050	-132 100	-73 955	-146 000	10,5	-138 200	4,6
Muut henkilösivukulut	-19 921	-25 300	-12 278	-28 000	10,7	-26 500	4,7
Palvelujen ostot	-646 499	-767 800	-274 427	-726 900	-5,3	-742 800	-3,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-82 343	-84 600	-24 607	-82 100	-3,0	-82 100	-3,0
Avustukset	-7 106 899	-5 945 200	-2 918 016	-7 109 200	19,6	-6 810 846	14,6
Muut toimintakulut	-96 985	-216 400	-46 064	-83 300	-61,5	-148 400	-31,4
Toimintakulut	-8 452 109	-7 829 100	-3 717 344	-8 906 800	13,8	-8 640 546	10,4
Toimintakate	-6 347 116	-6 651 100	-3 167 423	-7 941 700	19,4	-7 762 746	16,7

Poikkeama edelliseen talousarvioon nähden:

Tuotto-odotukset on tehty realistisen arvion perusteella. Matkailupalvelujen kaivoseumamuseon pari edeltävää vuotta ovat olleet tuottoisia, mutta huippuvuosista ollaan tultu alaspäin. Matkailupalvelut kehittävät jatkuvasti toimintaa, ottaen huomioon kaivoksen sisäolosuhteet, joiden vuoksi kulussien uudistaminen vaatii resurssointia. Myös rakennusvalvontamaksut ovat olleet aiempina vuosina korkealla tasolla ison toimijan lupahakemusten vuoksi. Vastaavaa ei ole nähtävillä vuodelle 2027.

TyöllisyysLohjan osalta valtiolta siirtyneiden palkkatuki-, starttiraha- ja muiden korvausten sidonnat, jotka jäivät kuntien kustannettaviksi, ovat ennakoidusti vähentyneet.

Tuotto-odotuksiin on kuitenkin lisätty puolet LOKI-hankkeelle valtiolta tulevasta korvauksesta, kuten myös kustannuksiin lisäystä.

Maahanmuuttajapalveluiden palvelujen ostoihin on lisätty varausta maahanmuuttajille ja kotoutujille tarkoitettuja kotoutumisen edistämispalveluja varten, kuten uimakoulut ja kielikoulut.

Alentuneesti työkykyisten vakituiseen palkkaamiseen on tehty varaus.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta on vähennetty työllisyysalueelle palkattujen määräaikaisten työntekijöiden antamien palvelujen osalta, sekä kahden olemassa olevan viran palkkojen puuttumisen osalta.

Korkeakouluharjoittelijoiden palkkakustannuksiin on varattu pieni summa määrärahaa. Pari vuotta aiemmin kesätyöntekijöille oli varattu kustannuspaikkakohtaisesti määrärahoja, mutta vuodelle 2026 määrärahat poistettiin ja kesätyöntekijöille (koululaisille) tarkoitetut rahat keskitettiin kaupungin HR-palveluihin. Kesäharjoittelijoista on todettu olevan paljon hyötyä mm. ympäristönsuojelussa.

Kustannuksia kohottaa rakennusten ja huoneistojen vuokrantarkistukset mm. Nordkalk, Koneen hissi sekä Laurinkadun toimitilat.

Kustannuksissa on huomioitu kertapanostus tietojärjestelmä uudistukseen (TieraCity) sekä käyttöönottokoulutukseen myös rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta.

Tunnusluvut:

										
Kiinteistö-toimituksia 80	Raakamaan hankinta 20 ha	Tontin luovutuksia 20	Lupapäätöksiä 650	Katselmuksia / tarkastuksia 1 000	Valvottavia ympäristölupa-, maan- aineslupa-, rekisteröinti tai pilaantunut maa-kohteita 150	Tarkastuksia / valvontakäyntejä 300	Yleiskaava- / asemakaava-toimia 2+18	Yritystoimipaikkoja 4 800	Kuljetus-oppilaita 1 468	Matkailun majoitusvrk 180 000

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät:

Kaupunkikehitys tuottaa pitkäjänteisesti ennakoivan ja kestäväen kaupunkisuunnittelun tarpeisiin laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja asumisen ja yritysten käyttöön. Kaupunkikehityksen tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä kaupunkikuvalliset arvot huomioiden. Maankäyttöpolitiikan keinoin edistetään kaupungin joustavaa ja suunnitelmallista kasvua tasapuolisesti huomioiden eri osa-alueet ja tulevaisuuden kasvutavoitteet.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2027

Kaupunkikehitykseen kuuluvat talousarviokäsittelyssä seuraavat yksiköt:

Maankäyttö ja logistiikkapalvelut sisältäen joukkoliikennepalvelut, kaavoitus, kiinteistö-kartastopalvelut

Ympäristö- ja lupapalvelut sisältäen rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu

Elinkeinopalvelut sisältäen matkailupalvelut, yrityspalvelut, maahanmuuttajapalvelut, työllisyysLohja

Maankäyttö- ja logistiikkapalvelut

Kaavoituksella halutaan turvata elinkeinoelämän mahdollisuudet tulla, pysyä ja kehittyä Lohjalla sekä tarjota nykyisille ja uusille kaupunkilaisille työpaikkoja. Taajamaosayleiskaavan Y9 päivittäminen on keskeinen

työväline maankäytön kokonaisuuden hallintaan ja työpaikka-alueiden profilointiin. Kyseisen kaavan laadinnan tarkoituksena on myös sujuvoittaa taajama-alueen asemakaavoitusta. Tavoitteena on saada Y9 hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2027.

Asemakaavoituksessa muutospaineita on eniten julkisten ja kaupallisten palvelujen osalta, edellä mainituista kärkihankkeena on Lohjan harjulle sijoittuva Neidonkeitaan uima- ja jäähallin kaavamuutos. Saukkolan päiväkodin ja Virkkalan kaupallisten palveluiden hankkeet vahvistavat tahoillaan alueiden elinvoimaa.

Merkittävä osa käynnistyvistä kaavoista sijoittuu nauhataajaman alueelle sekä sen reunavyöhykkeelle. Taajama-alueen täydennysrakentaminen sekä taajama-alueen reuna-alueille sijoittuvat kaavahankkeet tulevat pääosin mahdollistamaan pientalorakentamista kaupungin omistamille maa-alueille.

Keskustan kehittämiseen on panostettu suunnittelun keinoin. Keskustavisio 2050:n valmistuvien periaatelinjausten pohjalta päästään suunnittelemaan muun muassa Nahkurintorin ja Laurinkadun 44-46 alueita. Hankkeet vahvistavat kaupunkikeskustan elinvoimaa. Ajankohtaista on myös rakennusten uusien käyttötarkoitusten kartoittaminen vuoden 2027 aikana.

Infraverkko ja energiantuotanto ovat suuressa murroksessa koko maassa. Lohjan sivuitse tutkitaan muun muassa vedynsiirtoverkkoa ja uusia suurjännitesähkölinoja. Lohja pyrkii saamaan osansa näiden infraresurssien tarjoamista potentiaalisista hyödyistä. Tulevina vuosina on tarpeen tutkia tarkemmin aivan eteläisen Lohjan alueen maankäytön mahdollisuuksia yhdessä Raaseporin ja Inkoon kuntien kanssa.

Vaiheittain uudistumassa oleva lainsäädäntö on luonut maankäytön luvituksen ja kaavoituksen osalta monia epävarmuustekijöitä. Lainsäädäntö on pilkkoutunut moneen osaan, joiden yhteentoimivuudesta ei ole takeita. Tämä ja lainsäädännön uudet vaatimukset mahdollisine tiukkoine määräaikoineen voivat hidastaa kaavojen ja lupakäsittelyn kokonaisuutta. Todellista maankäytön lupien hakemusten määrää ei pysty ennustamaan, joten myös tulojen arvioiminen on vaikeaa. Ainakin vuonna 2026 hakemusten määrä oli jonkin verran edellisiä vuosia vähäisempi.

Maankäytön suunnittelutyön tukena on aikomus käyttää jatkossakin puitesopimus-kaavoitusarkkitehtia akuutteihin valmistelutarpeisiin. Tästä on hyviä kokemuksia.

Mikäli Länsiradan toteutuksesta tulee varmuus, kaavoitukseen ja alueen markkinointiin on tarvetta palkata lisää henkilöstöä. Tämä tarve realisoituu arviolta vuonna 2027.

Joukkoliikennepalvelut keskittyvät kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetuksien ja muun liikenteen ylläpitoon ja kehittämiseen. Joukkoliikennepalveluiden vuoden 2027 tavoitteena on tuottaa edelleen laadukkaita, kustannustehokkaita ja oikea-aikaisia joukkoliikennepalveluja sekä koulumatkakuljetuksia asukkaille. Vuonna 2027 tulee päätöksentekoon mahdollisten optiovuosien käyttäminen Traficom-vetoisessa ostoliikenteessämme.

Koulumatkakuljetusten palvelut jatkuvat vuonna 2025 kilpailutettujen sopimusten mukaan. Palvelu- ja kutsuliikenteen ostoliikennesopimukset päättyvät 31.7.2027. Jos liikennettä on tarkoitus jatkaa, tulee uudet sopimukset kilpailuttaa talvella 2027.

Lohjan kaupunki vastaa kiinteistörekisterinpidosta ja kiinteistönmuodostuksesta Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella. Muilla alueilla kiinteistönmuodostuksesta vastaa Maanmittauslaitos. Rekisterinpitoalueeseen tehdään laajennoksia uusien sitovan tonttijaon asemakaavojen osalta. Maankäytön tietojärjestelmän pohjana on ESR:n kuntalisenssin sisältämät paikkatieto-ohjelmistot, pilvipalvelu sekä sovellusala. Näiden kaikkien käyttöä ja laajentamista paikkatietojärjestelmänä jatketaan.

Kuntalisenssi on yhteinen Kirkkonummen ja Karkkilan kanssa.

Pohjajärjestelmän päälle rakennetun maankäytön tietojärjestelmän kokonaisuudistustyö jatkuu. Vuonna 2026 aikana käyttöön otettu järjestelmä sisältää kaupunkimallin, kiinteistönmuodostuksen, kaavoituksen sekä maaomaisuuden hallinnan osajärjestelmät prosessiohjauksineen.

Hankintalakiuudistus 2026 toi kunnille uusia velvoitteita kaikissa hankinnoissa, myös tietojärjestelmissä. Kaikki sidosyksiköiden kautta hankitut järjestelmät tulee uusia siirtymäaikojen puitteissa. Maankäytön tietojärjestelmä on hankittu sidosyksikköhankeina. Lain mukaan olemassa olevia sidosyksikkösopimuksia voidaan hyödyntää omistussuudesta riippumatta 30.6.2027 saakka. Siirtymäaikaan on mahdollista saada pidennystä ja sitä haetaan. Kaiken kaikkiaan lakiuudistus tulee aiheuttamaan lisäkuluja tietojärjestelmissä tulevana vuosina.

Samalla valmistellaan lainsäädännön mukanaan tuomien muutosten (esim. RYHTI-laki) vaikutusten toteuttamista tietojärjestelmissä ja niiden käytössä. Tämä tarkoittaa paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kehittämistä sisältäen käytettävien ohjelmistojen ja aineistojen sekä niiden tallennustapojen uusinnan. Kehittäminen vaikuttaa myös työprosesseihin ja edellyttää henkilöstön kouluttamista. Uudistuksen laajuus on huomattava ja sen merkitys on erittäin suuri. Järjestelmien uusintaan ja niiden käyttöönottoon on budjetoitava 2026-2028. Tavoitteena on lakimuutoksiin vastaaminen, työvaltaisuuden väheneminen, sähköisten paikkatietopalveluiden lisääminen, toiminnanohjauksen tuominen osaksi maankäytön prosesseja sekä parempi tiedolla johtamisen tuki.

Lunastuslain uudistus astui voimaan elokuussa 2025. Lunastuslain muutos voi tuoda merkittäviä lisäkustannuksia yleisten alueiden lunastuskorvauksiin sekä raakamaan hankintaan, ja tähän on syytä varautua lähivuosien budjeteissa.

Vuonna 2027 todennäköisesti voimaan tuleva yhdyskuntakehittämislaki poistaa ns. ilmaisuovutusvelvollisuuden, joka on aiemmin mahdollistanut osan katualueista saamisen kaupungin katualueeksi ilman korvausta. Yhdyskuntakehittämislaki aiheuttaa muitakin muutoksia kuntien kiinteistötehtävissä, kuten maapoliittisen ohjelman laadinnassa.

Maankäyttösopimusmaksut on arvioitu nykyisen rakentamistilanteen mukaisesti sopeuttaen. Mikäli Länsiradan toteutuksesta tulee varmuus, maanhankintaan tulee osoittaa lisämäärärahaa ns. Lohjansolmun alueelta.

Mittauskalustoa ylläpidetään sen ajanmukaisuuden ja tekniikan kehittymisen mukaisesti.

Ympäristö- ja lupapalvelut

Rakennusvalvonta hoitaa lakisääteisiä tehtäviään, mm. valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa, sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan hyvää rakentamistapaa sekä Rakentamislakia.

Vuoden 2027 maksutuottojen osalta budjetissa ei ole otettu huomioon vuonna 2026 suurien hankkeiden muutoslupatarpeesta syntyneitä tuottoja. Maksutuottojen ja lupamäärien on oletettu pysyvän kohtuullisina. Uusi rakentamislaki tuli voimaan vuonna 2025. Budjetoinnissa ei ole huomioitu 2026 vuodelle tullutta Rakentamislain muutosta koskien ns. Luvan käsittelyaikatakuuta, koska Rakennusvalvonta on vuonna 2026 suoriutunut kaikista luvituksistaan määräajassa.

Ohjausta ja neuvontaa on edelleen oletettu vuonna 2027 jatkavan nousuaan tai jatkuvan saman tasoisena. Ohjaus ja neuvonta on vuonna 2026 lisääntynyt ja muuttunut luonteeltaan hiukan haastavammaksi

edellisvuosiin nähden, asiakkaiden kysymysten luonne on muuttunut, kun luvasta vapautettujen hankkeisiin ryhtyneet tarvitsevat tietoa kattavammin kuin ennen. Rakentamislain luvanhausta vapautettujen rakennuskohteiden voidaan olettaa teettämään rakennusvalvonnalle jälkivalvontaan liittyvää työtä edellisvuotta enemmän, työhön on varauduttu 2025 hyväksytyssä taksassa.

Lohjan ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä, joihin kuuluvat ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, maa-aines-, kemikaali-, vesihuolto-, merenkulun ympäristönsuojelu-, maastoliikenne- ja vesiliikennelain sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaiset lupa-, valvonta- ja edistämistehtävät sekä luonnonsuojelu- ja ympäristövaikutusten arviointimenettelylaissa kaupungille määrätty tehtävät. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristönsuojelun yleisen edun valvoja paikallisella tasolla.

Ympäristönsuojelun budjetissa huomioidaan edelleen Lohjan osallistuminen vesistövisio -hankkeisiin ja ilmanlaadun yhteistarkkailuun. Luonnonsuojelun edistämiseksi valmistellaan muun muassa kaupungin luonnon monimuotoisuusohjelmaa (LUMO) ja vieraslajien torjunnan osalta ympäristönsuojelu jatkaa neuvontaa ja viestintää osoitettujen määrärahojen puitteissa. Ympäristönsuojeluun on edelleen tarve saada yksi ympäristötarkastajan virka lakisääteisten tehtävien hoitamiseen sekä mm. yritysten ympäristölupakäsittelyn vauhdittamiseen sekä vesihuoltolain mukaisen valvonnan tehostamiseen.

Elinkeinopalvelut

Yrityspalveluiden eli YritysLohjan tehtävänä on edistää Lohjan kaupungin elinvoimaa vahvistamalla yritystoiminnan edellytyksiä, tukemalla investointeja, työpaikkojen syntymistä sekä uusien yritysten perustamista. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa Lohjan asemaa vetovoimaisena ja kilpailukykyisenä yrityskaupunkina, joka tarjoaa yrityksille sujuvan toimintaympäristön, laadukkaat palvelut sekä hyvät edellytykset kasvuun ja kehittymiseen. Lohjalla on noin 4800 yritystä ja vuosittain perustetaan noin 300 uutta yritystä.

YritysLohjan palvelut tuotetaan neljän henkilön voimin. Toiminta kattaa yritysten koko elinkaaren aina yrityksen perustamisesta liiketoiminnan kehittämiseen, kasvuun, kansainvälistymiseen, omistajanvaihdoksiin, talousvaikeuksiin ja erilaisiin muutostilanteisiin liittyvään neuvontaan sekä tontti- ja toimitila-asioissa avustamiseen. Lisäksi yrityksille suunnatut erilaiset koulutukset ja tapahtumat sekä viestintä ovat keskeinen osa toimintakenttää.

Yritysneuvonta muodostaa YritysLohjan toiminnan keskeisen palvelukokonaisuuden. Aloittaville yrittäjille tarjotaan asiantuntevaa neuvontaa yrityksen perustamiseen ja liiketoiminnan käynnistämiseen liittyvissä kysymyksissä. Tavoitteena on, että vähintään 20 prosenttia Lohjalle perustettavista uusista yrityksistä syntyy YritysLohjan tarjoaman neuvonnan tukemana. Tavoitteena on käsitellä vuoden aikana 170 yritysidea.

Kehittyville, kasvaville ja kansainvälistyville yrityksille tarjotaan neuvontaa, sparrausta ja verkostoitumismahdollisuuksia. Yritysten kasvua, tuottavuutta ja uudistumiskykyä tuetaan yhteistyössä keskeisten kumppaneiden kanssa. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa yritysten kilpailukykyä sekä lisätä kasvuhakuista yritystoimintaa Lohjalla. Maan taloustilanteen kehittyminen heijastuu yrityskenttään vahvasti ja se heijastuu yritysten tarvitsemiin yritysneuvonnan palveluihin.

YritysLohja tukee myös yrityksiä niiden kohdatessa taloudellisia tai toiminnallisia haasteita. Painopisteenä on riittävän aikainen neuvonta, jonka avulla pyritään ehkäisemään yritystoiminnan ongelmien syvenemistä. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä velkaneuvonnan, Yrityskummien sekä muiden asiantuntijatahojen

kanssa. Samalla vahvistetaan palveluiden tunnettuutta viestinnän avulla.

Yritysten toiminnan jatkuvuutta tuetaan myös omistajanvaihdospalveluilla. Onnistuneet omistajanvaihdokset tukevat paikallisen elinkeinorakenteen uusiutumista ja kehittymistä sekä säilyttävät työpaikkoja. Lohjalla on satoja yrityksiä, joissa omistajanvaihdos on ajankohtainen lähivuosien aikana.

Yhteistyössä työllisyysalueen, oppilaitosten ja hanketoiminnan kanssa tuetaan yritysten työvoimatarpeiden täyttymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Pitkällä aikavälillä koko kaupungin tavoitteena tulee olla työpaikkojen ja työpaikkaomavaraisuuden kasvu.

Keskeisenä tavoitteena on edistää yritysystävällisen toimintaympäristön kehittymistä. YritysLohja osallistuu aktiivisesti kaupungin elinvoimaa vahvistavaan kehittämistyöhön tukemalla sujuvia kaavoitus- ja lupaprosesseja sekä vahvistamalla yhteistyötä kaupungin eri palvelualueiden välillä. Tavoitteena on parantaa yritysten kokemaa palvelun sujuvuutta sekä vahvistaa Lohjan houkuttelevuutta yritysten sijoittumiskohteena.

Yritysten sijoittumisen ja kasvun mahdollistamiseksi kehitetään riittävää yritystontti- ja aluevarantoa sekä yritysalueiden hyvää infravalmiutta. Samalla edistetään yritysklustereiden ja uusien työpaikka-alueiden muodostumista. Lohjan sijainti pääkaupunkiseudun läheisyydessä tarjoaa tähän hyvät lähtökohdat.

YritysLohjan viestinnän tavoitteena on vahvistaa yrityspalveluiden tunnettuutta, tarjota yrityksille hyödyllistä tietoa, ylläpitää aktiivista vuoropuhelua yrityskentän kanssa sekä tukea Lohjan myönteistä yrityskuvaa. Viestintää toteutetaan muun muassa kuukausittaisen yritys uutiskirjeen, sosiaalisen median kanavien sekä yrityksille suunnattujen tapahtumien ja verkostoitumistilaisuuksien avulla.

Yrityksille suunnatut tapahtumat huomioivat yritysten erilaiset palvelutarpeet, aihepiireinä ovat mm. omistajanvaihdos, kasvu ja rahoitus, verkostoituminen, markkinointi/myynti ja yksinyrittäjät. Lähtökohtana tapahtumille on aina aihepiirin hyödyllisyys ja yrittäjän saama lisäarvo.

Elinkeinopalveluihin sijoittuva matkailutoiminto edistää Lohjan uuden kaupunkistrategian mukaisesti kaupungin tunnettuutta yllätyksellisten elämysten kaupunkina, luonnostaan tunnettuna ja sijainniltaan loistavana. Matkailun tavoitteena on vahvistaa Lohjan vetovoimaa, kasvattaa matkailutuloa ja tukea paikallisen matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä.

Vuonna 2027 matkailun kehittämisen painopisteenä on Lohjan matkailustrategian mukaisesti yllättävien ja omaleimaisten elämysten, luonnon, järvien ja sijainnin hyödyntäminen. Näistä rakennetaan helposti löydettäviä ja ostettavia matkailukokonaisuuksia yhteistyössä paikallisten yritysten, yhdistysten, tapahtumajärjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa.

Matkailutoiminto vahvistaa matkailuyritysten verkostoitumista, tuotteistamista ja yhteistä markkinointia sekä tukee toimijoiden osaamista ja yhteistyötä. Tavoitteena on lisätä matkailijoiden viipymää, ympärivuotista matkailua ja matkailijoiden alueelle tuomaa taloudellista hyötyä.

Tytyrin Elämyskaivosta kehitetään edelleen Lohjan ympärivuotisen matkailun veturina ja osana laajempia matkailukokonaisuuksia. Yhteistyötä matkailuyritysten, tapahtumajärjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa vahvistetaan, jotta Tytyrin kävijöistä syntyy laajemmin matkailutuloa koko Lohjalle.

Lohjan matkailun omaa näkyvyyttä ja tunnettuutta vahvistetaan jatkamalla erittäin hyvin onnistuneita Live, Love, Lohja -matkailumessuja. Messut tarjoavat paikallisille matkailuyrityksille yhteisen näkyvyys- ja verkostoitumisalustan sekä vahvistavat Lohjan omaa matkailuidentiteettiä. Lisäksi matkailutoiminto lisää osallistumista matkailu- ja muihin soveltuviin messutapahtumiin Lohjan ulkopuolella. Tavoitteena on tehdä

Lohjaa tunnetuksi sijainniltaan loistavana, luonnostaan tunnettuna ja järvistään sekä yllätyksellisistä elämysistään kiinnostavana matkailukohteena.

Matkailun markkinoinnissa vahvistetaan yhteistä Lohja-mielikuvaa ja nostetaan esiin kaupungin luontoa, järviä, kulttuuria, historiaa, tapahtumia, maaseutua, kyliä ja elämyksiä. Sijaintia pääkaupunkiseudun läheisyydessä hyödynnetään erityisesti lähimatkailun ja lyhyiden lomien markkinoinnissa.

Matkailutoiminto osallistuu matkailua tukevaan kehittämiseen sekä alueelliseen ja kuntarajat ylittävään yhteistyöhön silloin, kun toimenpiteillä voidaan vahvistaa Lohjan matkailun saavutettavuutta, vetovoimaa tai yritysten toimintaedellytyksiä. Kehittämisessä suositetaan ratkaisuja, jotka palvelevat sekä matkailijoita että Lohjan asukkaita.

Matkailun vaikuttavuutta seurataan matkailutulon, matkailijoiden ja yöpymisten määrän, ympärivuotisuuden, näkyvyyden sekä yritysyhteistyön kehittymisen kautta. Tavoitteena on, että matkailun kasvu näkyy paikallisissa yrityksissä, palveluissa ja eri puolilla Lohjaa.

Työllisyyspalveluiden Työllisyys- ja elinkeinolautakunnan talousarvion ulkopuoliset määrärahat ja toiminta

Lohjan ja Karkkilan kaupunkien välisessä työllisyysalueen yhteistyösopimuksessa on määritelty, että työvoimaviranomaisen myöntämät avustukset eivät sisälly yhteisen työllisyysalueen talousarvioon vaan avustuksista päätetään kaupunkien omien toimielinten talousarvioissa. Kaupungeilla on myös muuta yhteisen työllisyysalueen ulkopuolista työllisyydenhoitoa, jonka määrärahoista päätetään kaupunkien omissa toimielimissä. Lohjan kaupungin osalta palkkatuki- ja starttirahaosuudet sekä Lohjan kaupungin oma työllisyydenhoito on sisällytetty Elinkeinopalvelut-tulosityksikön alla olevan Työllisyys Lohja -kustannuspaikan määrärahoihin. Karkkilan kaupungin osalta avustuksista ja mahdollisesta muusta työllisyysalueen ulkopuolisesta työllisyyttä edistävästä toiminnasta päätetään Karkkilan omassa talousarvioprosessissa.

Yksi Lohjan kaupungin oma työllisyyttä edistävä toimi on vuonna 2025 käyttöön otettu Lohja-lisä. Lohja-lisä on Lohjan kaupungin myöntämä taloudellinen tuki, jonka tavoitteena on edistää lohjalaisten työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja korvata aiemmin työllistämisessä käytetty palkkatuki. Kyseessä on kaupungin oma, työllisyysalueen ulkopuolinen tukimuoto, jota ei tämän vuoksi rahoiteta työllisyysalueen talousarviosta vaan Lohja-lisän määräraha sisältyy kaupunkikehityslautakunnan talousarvioon. Vuodelle 2027 Lohja-lisään on varattu 400 000 euroa. Määrärahasta rahoitetaan vuonna 2026 tehtyihin Lohja-lisäpäätöksiin perustuvat, vuonna 2027 maksettavat osuudet ja vuoden 2027 aikana tehtävien uusien Lohja-lisäpäätösten vuoden 2027 aikana maksettavat osuudet.

Työllisyyspalveluissa ei ole vuonna 2026 myönnetty palkkatukea, sillä molemmat työllisyysalueen kaupungit ovat panostaneet omiin erillisiin tukimuotoihinsa (Lohja-lisä ja Karkkilan rekrytointituki). Vuodelle 2027 esitetään, että Lohjan kaupunki jatkaa palkkatuen myöntämistä siten, että palkkatukea kohdennettaisiin alentuneen työkyvyn perusteella myönnettäviin tukiin. Alentuneen työkyvyn palkkatuesta säädetään työvoimapalvelulaissa (380/2023). Laissa määritellään, että työvoimaviranomainen voi tukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle työnhakijan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. Palkkatuen myöntämisen perusteista päättää työllisyys- ja elinkeinolautakunta vielä erikseen. Palkkatuesta poiketen työvoimapalvelulain mukainen 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki myönnetään ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos lakisääteiset edellytykset täyttyvät, sillä kyseessä ei ole harkinnanvarainen tukimuoto. Näihin tukimuotoihin on vuodelle 2027 varattu yhteensä 150 000 euroa.

Lohjan kaupungin omaa työllisyydenhoitoa on ollut myös työllisyyspalveluissa toimiva määräaikainen työkykykoordinaattori. Työkykykoordinaattorin päätehtävänä on pureutua erityisesti

kuntaosuusmaksulistalla olevien asiakkaiden tilanteisiin ja edistää tapauskohtaisesti asiakkaiden pääsemistä sekä tarkoituksenmukaisten palveluiden että etuusmuotojen piiriin ja sitä kautta alentaa työttömyysturvan kuntaosuusmaksujen määrää. Työkykykoordinaattorin palvelu on osoittanut tarpeellisuutensa osana asiakaspalvelua. Työkykykoordinaattorin tehtävä on päättymässä 30.9.2027 ja sitä esitetään jatkettavaksi määräaikaisena vuoden 2027 loppuun osana kaupunkikehityslautakunnan talousarviota.

Lohja-Karkkila työllisyysalueelle sijoittuvat hallinnollisesti myös Lohjan kaupungin kotoutumispalvelut. Kotoutumispalveluiden toimintaa säätelee laki kotoutumisen edistämisestä, jonka mukaan kunnan on huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Kunta vastaa siitä, että sen alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita maahanmuuttajien henkilökohtaiseen palveluun riippumatta maahanmuuton syystä tai kestosta. Kotoutumispalveluiden toiminnan kehittämiseksi seurataan myös mahdollisia hankemahdollisuuksia ja mahdollisen sopivan hankehaun avautuessa hankkeen hakemisesta sovitaan erikseen.

Lohjan kaupunki on hakenut yhdessä Etelä-Karjalan työllisyysalueen ja TEM:n kanssa paperiteollisuuden EGR+ -hankerahoitusta. Mikäli paperiteollisuuden EGR+-hankerahoitus saadaan, hankkeessa tulee työskentelemään yksi hanketyöntekijä tehtävänäan keskittyä paperiteollisuudesta johtuvien muutostilanteiden takia työttömäksi jäävien palveluun ja palveluiden kehittämiseen. Hankkeen omavastuuosuus sisältyy talousarvioon.

Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2027

Vuonna 2027 Tytyrin Elämyskaivoksen teemaluolaa uudistetaan tavoitteena vahvistaa kohteen vetovoimaa, houkutella uusia kävijöitä ja tarjota myös aiemmin vieraille uusia elämyksiä ja syitä palata uudelleen. Uudistuksessa hyödynnetään Tytyrin ainutlaatuista kaivosympäristöä sekä yllätyksellisyyttä, tarinallisuutta ja elämyksellisyyttä. Tavoitteena on vahvistaa Tytyrin asemaa Lohjan ympärivuotisen matkailun veturikohteena ja lisätä sen merkitystä koko Lohjan matkailuelinkeinolle.

Kaavoituksessa on vuonna 2027 isoina hankkeina ovat edelleen taajamaosayleiskaavanvalmistelu, asemakaavoituksen julkisten ja kaupallisten palveluiden hankkeet sekä keskustan elinvoimaisuutta tukevat hankkeet. Näihin hankkeisiin liittyviin selvityksiin tulee varata määrärahaa talousarvioraamiin sisältyen.

Henkilöstömuutokset

Talousarvioon sisältyy seuraavat henkilöstömuutokset:

30.9.2027 päättyvän työkykykoordinaattorin määräaikaisen tehtävän jatkaminen määräaikaisena 31.12.2027 saakka.

Mahdollisen EGR+ -hankerahoituksen myötä hanketyöntekijän määräaikainen tehtävä hankkeen ajalle.

Paikkatietopäällikön virka Kiinteistö-kartastopalveluihin.

Kaupunkirakenteen sekä koko kaupungin toimintoja palvelevan paikkatietopalvelun kehittäminen vaatii panostusta kehittämis-, johtamis- ja koordinoitiresursseihin. Nykyisellään tietojärjestelmien johtamiseen, kehittämiseen ja koordinointiin tai paikkatietojen mahdollisuuksien valjastamiseen paremmin koko kaupungin hyödyksi, ei ole resursseja. Paikkatietojen mahdollisuutta päätöksenteon tukena ei nykyresursseilla pysty täysin hyödyntämään. Nykyään paikkatiedon tulisi olla kunnassa kriittinen strateginen

resurssi, jonka tulisi auttaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa, kaupunkisuunnittelua, älykästä infraa sekä asukkaiden sujuvaa arkea. Digitalisaatio, tekoäly ja reaaliaikainen data antavat mahdollisuuden käyttää paikkatietoteknologiaa entistä paremmin ja tuoda se osaksi modernia kaupunkijohtamista. Palkkarahat sisältyvät talousarvioon, sillä kahden poistuvan maastokartoittajan palkkarahat yhdistetään paikkatietopäällikön palkkaamiseen.

Sitovat tavoitteet

Maankäyttö ja logistiikkapalvelut
Talousarvioletavoitteet

Painopistealueet	Strateginen tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuuhenkilöt	Tila
Sijainniltaan loistava	Sujuvien liikennetarkaisujen ansiosta Lohjan sijainnista otetaan maksimaalinen hyöty irti	Traficom-vetoisen ostoliikenteen optiopäätökset päätöksentekoon.	Matkustajatilastot	Marjaana Roine	Aloittamatta 
Lohja on Suomen elinvoimaisin seutukaupunki, sijainniltaan loistava!	Lohja on kestävästi kasvava seutukaupunki	Vahvistamme asemaamme Länsi-Uudenmaan seudullisena kasvukeskuksena.	Lohjan keskustan elinvoimallisuuden tuloksia seurataan vuosittain.	Kaisa Leppikangas	Käynnissä 
Lohja on Suomen elinvoimaisin seutukaupunki, sijainniltaan loistava!	Lohja on kestävästi kasvava seutukaupunki	Tarjoamme monipuolisia ja houkuttelevia asumisvaihtoehtoja.	Laaditaan Y9 Taajamaosayleiskaavan päivityksen täydennysrakentamisen tarkastelu.	Kaisa Leppikangas	Käynnissä 
Lohja on Suomen elinvoimaisin seutukaupunki, sijainniltaan loistava!	Lohjalla on kasvua tukevat ja arjessa sujuvat liikennetarkaisut	Edistämme Lohjan saavutettavuutta eri liikennemuodoilla.	Länsiradan ratasuunnitelmien aktiivinen ohjaus ja kaupungin edunvalvonta.	Kaisa Leppikangas	Käynnissä 
Lohja on yllätyksellisten elämysten kaupunki, upeasta luonnostaan tunnettu!	Lohja on suosittu ympärivuotinen luonto- ja matkailukohde	Lohjan taajama-alueen asukkaat sekä yhdistykset saavat tietoa alueen luontoarvoista.	Nauhakaupungin asukkaat ja yhdistykset pääsevät tutustumaan valmistuneisiin luontoselvityksiin.	Kaisa Leppikangas	Aloittamatta 

Ympäristö- ja lupapalvelut
Talousarviotavoitteet

Painopistealueet	Strateginen tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuuhenkilöt	Tila
Lohja on yllätyksellisten elämysten kaupunki, upeasta luonnostaan tunnettu!	Lohja on suosittu ympärivuotinen luonto- ja matkailukohde	Turvaamme luonnon monimuotoisuuden sekä edistämme metsiemme ja vesistöjemme kestävä käyttöä ja ilmastomuutoksen hillintää	Luonnon monimuotoisuus (LUMO)-ohjelman valmistelu	Jarkko Koskela	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohjalaiset ovat tyytyväisiä kaupungin palveluihin	Turvaamme sujuvan lupapalvelun sekä neuvonnan ja ohjauksen. Tiedotamme ihmisiä tulevasta sääntelystä, mm. Rakennusjärjestyksen voimaan tullessa.	Rakennusvalvonnan tilastot esitellään Lupajaostossa neljännesvuosittain. Pidetään osallistava seminaari mm. rakennusjärjestyksen valmistuttua.	Juha Heikkinen	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja tunnetaan kestävästi kasvavana kaupunkina ja alueensa elinkeinoelämän veturina	Rakennusrekisterin korjausprosessin uudelleen aloittaminen	Vähintään rekisteriin lisättyjen rakennusten kirjaaminen. Mahdollisesti myös lisätyt verotettavat neliömetrit.	Juha Heikkinen	Aloittamatta

Elinkeinopalvelut
Talousarviotavoitteet

Painopistealueet	Strateginen tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuuhenkilöt	Tila
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja tarjoaa erinomaiset yrittämisen, sijoittumisen ja kasvun edellytykset	Luomme yritysystävällisen ja sujuvan toimintaympäristön. Tarjoamme houkuttelevan sijoittumisvaihtoehdon sujuvoittamalla kaavoitus- ja lupaprosesseja.	Rakennus- ja toimenpidelupien käsittelyaika. Lupapäätösten käsittelyajassa pysyminen (%). Yritysten kokemus prosessien sujuvuus (1-5).	Mika Hämeenniemi, Juha Heikkinen, Hannes Hakkinen	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja tarjoaa erinomaiset yrittämisen, sijoittumisen ja kasvun edellytykset	Kehitämme riittävän suuria yritystontteja ja alueita, hyvällä sijainnilla, jotka mahdollistavat yritysklustereiden ja työpaikka-alueiden syntyminen.	Yritysaluiden täyttöaste (%).	Mika Hämeenniemi, Rita Pihlaja, Hannes Hakkinen	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja houkuttelee alueelle yrityksiä, jotka tarjoavat työpaikkoja ja uusia palveluita	Tarjoamme laadukkaita neuvontapalveluja sekä yrittäjäksi aikoville että toimintaansa kehittäville yrittäjille.	Yritysten määrä. Yrityskokemus saaduista palveluista. Käyttäjätyytyväisyys.	Mika Hämeenniemi	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja tarjoaa erinomaiset yrittämisen, sijoittumisen ja kasvun edellytykset	Edistämme kasvua ja tuottavuutta tukevia yritys- ja palvelu- ja tuotantokustereiden syntyä.	Kasvuyritysten määrä ja kehitys. Yrityskokemus saaduista palveluista.	Mika Hämeenniemi	Aloittamatta
Lohja on seudun elinkeinoelämän veturi, yritysten suosima ja suosittalema!	Lohja houkuttelee alueelle yrityksiä, jotka tarjoavat työpaikkoja ja uusia palveluita	Vahvistamme työllisyyspalveluiden, yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä ja sekä yritysten verkottumista kansallisesti, tukien pitkäjänteistä kannattavuutta ja vakautta.	Työpaikkojen määrä. Työpaikkaomavaraisuuden kehitys.	Mika Hämeenniemi, Erja Kononen	Aloittamatta
Sijainnillaan loistava	Lohja on yllätyksellisten elämysten ja monipuolisen kulttuurin kaupunki	Vahvistetaan Lohjan tunnettuutta helposti saavutettavana matkailukohteena ja hyödynnetään sijaintia, järvi­luontoa, kulttuurista ja yllätyksellisiä elämyksiä matkailumarkkinoinnissa.	Lohjan tunnettuuden ja matkailullisen mielikuvan kehittyminen sekä toteutettujen markkinointi- ja matkailutoimenpiteiden määrä ja vaikuttavuus.	Mira Kuusela	Aloittamatta
Luonnostaan tunnettu	Lohjan alueen tunnettuus helposti saavutettavana luonto- ja elämyskohteena on kasvanut merkittävästi	Lisätään Lohjan näkyvyyttä luonto-, järvi- ja elämyskohteena sekä vahvistetaan ympärivuotisia matkailutuotteita ja yritys­yhteistyötä.	Matkailumarkkinoinnin tavoitavuus ja vaikuttavuus sekä matkailijoiden, yöpymisten ja majoitusvuorokausien kehitys.	Mira Kuusela	Aloittamatta

Riskit

Kaavoituksen valmistelussa on otettu käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä, jonka tehokas hyödyntäminen edellyttää koko henkilöstön perehdyttämistä ja osaamisen kehittämistä. Käyttöönoton siirtymävaihe sitoo merkittävästi työaikaa ja sisältää riskejä prosessien sujuvuudelle sekä

toimintavarmuudelle siihen saakka, kunnes järjestelmän käyttö vakiintuu osaksi päivittäistä toimintaa.

Kaavahankkeiden etenemiseen kohdistuvat odotukset ja tiukat aikataulut lisäävät suunnittelutyön kuormitusta. Koska henkilöstöresursseja ei ole mahdollista lisätä, muodostuu riskiksi se, ettei asiantuntijatyölle pystytä turvaamaan riittävää työrauhaa ja valmistelun jatkuvuutta.

Merkittävä osa kaavahankkeista edellyttää tiivistä yhteistyötä ja toimenpiteitä useilta kaupungin toimialoilta. Kaavojen sujuva eteneminen edellyttää organisaatiolta valmiutta samanaikaiseen suunnitteluun, resurssien yhteensovittamiseen sekä oikea-aikaiseen osallistumiseen prosessien eri vaiheissa.

Henkilöstöriski. Yrityspalveluiden tiimi on neljän henkilön vahvuinen, joten pitemmät poissaolot aiheuttaisivat vakavia ongelmia toiminnalle. Esimerkiksi alkavien yritysten neuvonta on sertifioitua, mikä asettaa neuvonnalle tarkat laatuvaatimukset.

Palvelutuotteet:

Suorite	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Elinkeinopalvelut				
-Elämyskaivos (Tytyri) kävijämäärät	60 390	35 000	38 000	40 100
-Yritysneuvonnan asiakkaat kpl	250	280	280	280
Kaavoitus				
-Vireillä olevien lukumäärä	25	25	25	20
-Poikkeamispäätökset ja suunnittelutarve-ratkaisut	80	80	80	80
Kiinteistö- ja kartastopalvelut				
-Tontin luovutukset. kpl	20	20	20	20
-Raakamaan hankinta, ha	20	20	20	20
Rakennusvalvonta				
-Luvat ja lupavalmistelut (päätökset)	560	560	560	650
-Ohjaus ja neuvonta	9 000	9 000	9 000	9 000
Ympäristönsuojelu				
-Ympäristönsuojelu (tapahtumat)	350	350	350	540
-Valvontatehtävät (tarkastukset)	340	340	340	300